

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก
บทสามัคคีเสวก (๓)

ครูผู้สอน ครูฟาริเตอร์ เบญญากาจ

ครูรุ่งพิรุณ เชื้อนรอบ

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทสามัคคีเสวก (๓)

วรรณคดี

บทเสภาสามัคคีเสวก
ตอน สามัคคีเสวก

วิเคราะห์คุณค่า

บทเสภาสามัคคีเสวก

ตอน สามัคคีเสวก

คุณค่าบทร้อยกรอง บทสามัคคีเสวก

คุณค่าด้านเนื้อหา

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คุณค่าด้านสังคม

ข้อคิดที่ได้รับ

กิจกรรม

คุณค่าบทร้อยกรอง

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ตามความสมัครใจ
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์คุณค่าบาทประพันธ์
บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก
  - คุณค่าด้านเนื้อหา
  - คุณค่าด้านวรรณศิลป์
  - คุณค่าด้านสังคม
  - ข้อคิดที่ได้รับ

รูปแบบกิจกรรม

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคุณค่าบาทประพันธ์แต่ละด้าน
ของบทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปการวิเคราะห์คุณค่าบาทประพันธ์
ใบงานที่ ๘ เรื่อง คุณค่าร้อยกรองบทเสภาสามัคคีเสวก
ตอน สามัคคีเสวก

กิจกรรม

ใบงานที่ ๘

เรื่อง คุณค่าร้อยกรอง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๘ เรื่อง คุณค่าร้อยกรอง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิ์งานสามัคคี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คุณค่าด้านเนื้อหา

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คุณค่าร้อยกรอง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

คุณค่าด้านสังคม

ข้อคิดที่ได้รับ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง คุณค่าร้อยกรอง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพสามัคคี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คุณค่าด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

.....

.....

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

คุณค่าร้อยกรอง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

คุณค่าด้านสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมอภิปรายความรู้

คุณค่าบทร้อยกรอง

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก

คำถามชวนคิด

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก

เสนอคุณค่าด้านเนื้อหาเรื่องใด

คุณค่าด้านเนื้อหา

กล่าวถึง ข้าราชการเป็นกลไกสำคัญในการบริหาร
ราชการแผ่นดิน บริหารประเทศชาติให้เป็นไปตามระบบ
ระเบียบ ในการสร้างความมั่นคง ในการพัฒนาประเทศ

คุณค่าด้านเนื้อหา

กล่าวถึง คุณลักษณะของข้าราชการต่อ
พระมหากษัตริย์เพราะพระองค์เปรียบเสมือนบิดา
บังเกิดเกล้า โดยให้นึกถึงหน้าที่หลักของตน

คุณค่าด้านเนื้อหา

ประการหนึ่งพึงคิดในจิตมั่น ว่าทรงธรรมเหมือนบิดาบั้งเกิดหัว
ควรเคารพยำเียงและเกรงกลัว ประโยชน์ตัวนี้ก็น้อยหน้อยจะดี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมที่ดี

คำถามชวนคิด

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก
เสนอคุณค่าด้านวรรณศิลป์อย่างไร

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

เหล่าเสวกตทที่กะลาสี
รักษาตนเคร่งคองตรงวินัย
ไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง
ควรปรองดองในหมู่ราชเสวี

ควรคิดถึงหน้าที่นั้นเป็นใหญ่
สมานใจจงรักพระจักรี
สามัคคีเป็นกำลังพลังศรี
ให้สมที่ร่วมพระเจ้าเราองค์เดียว

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำง่าย ๆ ทำให้เข้าใจได้ทันที

“แม้ต่างคนต่างเถียงเถียงแก่งแย่ง นายเรือจะเอาแรงมาแต่ไหน”

“ควรปรองดองในหมู่ราชเสวี ให้สมที่ร่วมพระเจ้าเราองค์เดียว”

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพใช้ภาษาภาพพจน์ (อุปมา)

เปรียบพระมหากษัตริย์เหมือนกับต้นเรือ

พระมหากษัตริย์

กัปตันเรือ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพใช้ภาษาภาพพจน์ (อุปมา)

เปรียบเทียบข้าราชการเหมือนกะลาสี

ข้าราชการบริพาร/ข้าราชการ

ลูกเรือ (กะลาสี)

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพใช้ภาษาภาพพจน์ (อุปมา)

เปรียบประเทศชาติเหมือนเรือที่อยู่กลางมหาสมุทร

ประเทศชาติ

เรือที่อยู่กลางมหาสมุทร

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบให้ตีความ

ใช้คำว่า “พายุใหญ่” ซึ่งหมายถึง อุปสรรค

แม้ต่างคนต่างเถียงเถียงแก่งแย่ง

แม้ไม่ถือเคร่งคงตรงวินัย

นายเรือจะเอาแรงมาแต่ไหน

เมื่อถึงคราวพายุใหญ่จะครวญคราง

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคำไวพจน์

พระจักรี

พระมหากษัตริย์

ทรงธรรม

พระภูธร

พระทรงศรี

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคำไวพจน์

เสวก

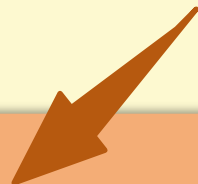

ข้าราชการ

ราชเสวี

เสวี

ข้าราชการ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การเล่นสัมผัสเสียงพยัญชนะ

ประการหนึ่งพึงคิดในจิตมั่น ว่าทรงธรรมเหมือนบิดาบ้งเกิดหัว
ควรเคารพยำเียงและเกรงกลัว ประโยชน์ตัวนี้ก็น้อยหน้อยจะดี

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การเล่นสัมผัสเสียงพยัญชนะ

ประการหนึ่งพึงคิดในจิตมั่น ว่าทรงธรรมเหมือนบิดาบังเกิดหัว
ควรเคารพยำเยงและเกรงกล้ว ประโยชน์ตัวนี้กน็อยหน็อยจะดี

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การเล่นสัมผัสเสียงสระ

แม่ลูกเรือเชื่อถือผู้เป็นนาย
คอยตั้งใจฟังบังคับกับปีตัน

ต้องมุ่งหมายช่วยแรงโดยแข็งขัน
นาวานั้นนี้จะรอดตลอดทะเล

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การเล่นสัมผัสเสียงสระ

แม่ลูกเรือเชื่อถือผู้เป็นนาย
คอยตั้งใจฟังบังคับกับปีตัน

ต้องมุ่งหมายช่วยแรงโดยแข็งขัน
นาวานั้นจึงจะรอดตลอดทะเล

คำถามชวนคิด

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก
เสนอคุณค่าด้านสังคมอย่างไร

คุณค่าด้านสังคม

สะท้อนให้เห็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของ
พระมหากษัตริย์ในฐานะผู้นำประเทศ และ
ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยพระมหากษัตริย์
นำพาประเทศรอดพ้นจากอุปสรรคต่าง ๆ

คุณค่าด้านสังคม

ควรนึกว่าบรรดาข้าพระบาท
เหมือนลูกเรืออยู่ในกลางหว่างวารี
แม้ลูกเรือเชื่อถือผู้เป็นนาย
คอยตั้งใจฟังบังคับกับปีตัน

ล้วนเป็นราชบริพารพระทรงศรี
จำต้องมีมิตรจิตสนิทกัน
ต้องมุ่งหมายช่วยแรงโดยแข็งขัน
นาวานั้นนี้จะรอดตลอดทะเล

คำถามชวนคิด

นักเรียนได้รับข้อคิดใดบ้างจาก
บทร้อยกรองบทเสภาสามัคคีเสวก
ตอน สามัคคีเสวก

กิจกรรม

ถาม - ตอบ

บทเสภาสามัคคีเสวก

คำถามชวนคิด

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

แก่นของเรื่อง คืออะไร

คำถามชวนคิด

บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก

มีการเปรียบเทียบอะไรบ้าง

คำถามชวนคิด

สิ่งใดสามารถทำให้
“นาวานั้นจะรอดตลอดทะเล”

คำถามชวนคิด

“ข้าราชการบริพารไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง”

นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่

จงอธิบาย

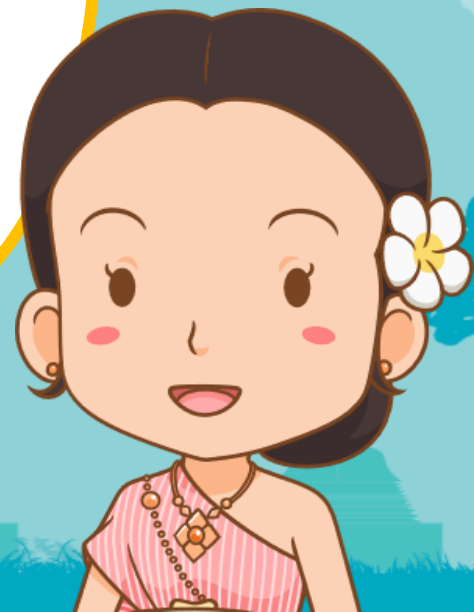
สรุปความรู้

วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นมรดกทางภาษาที่สะท้อนภาพสังคมในสมัยนั้น ทั้งด้านประเพณีวัฒนธรรม ค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา การประเมินคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม จะพิจารณาในด้านเนื้อหา ศิลปะการประพันธ์ ด้านสังคม และการนำไปประยุกต์ใช้

สรุปความรู้

ซึ่งบทเสภาสามัคคีเสวกเป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าด้านเนื้อหาที่ปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของงานศิลปะและปลูกฝังเรื่องความสามัคคี เห็นประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นหลัก ส่วนคุณค่าด้านวรรณศิลป์นั้นจะใช้คำง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

สรรคำ ประสานกลอน (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบความรู้ เรื่อง กลอนสุภาพ
๓. ใบงานที่ ๙ เรื่อง วิเคราะห์กลอนสุภาพ
๔. กระดาษ ปากกาสี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

